

RAN-1901130503020001

M.A. (Sem. III) Examination November - 2025

History (Paper - XII) Politics in India Since Independence 1947 - 2000

Time: 2 Hours]
[Total Marks: 50
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) પ્રશ્ન નંબર - 1 ફરજિયાત છે
Question No. 1 is Compulsory.
- (3) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નોના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
Figures to the right indicate full marks of the questions.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

- પ્ર. 1. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો (કોઈપણ પાંચ) (10)**
1. હૈદરાબાદના દેશી રાજ્યનું જોડાણ ભારત સંઘમાં શી રીતે થયું?
 2. સ્વતંત્ર ભારતની બંધારણ સભામાં બ્રિટિશ હિંદના અને દેશી રાજ્યોના કુલ કેટલા સભ્યો હતા?
 3. રાજકીય પક્ષની રચના શા માટે જરૂરી છે?
 4. ભારતીય જનસંઘ પક્ષની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી?
 5. રાષ્ટ્રીય એકતાના આધાર સ્તંભ કયા કયા છે?
 6. ભારતમાં જાતિવાદના ઉદ્ભવના ચાર પરિબળો જણાવો.
 7. “ધાર કમિશન” ની નિમણૂંક શા માટે કરવામાં આવી હતી?
 8. “તાશ્કંદ કરાર” કયા વર્ષમાં થયા?
- પ્ર. 2. દેશી રાજ્યોનું ભારતીય સંઘમાં વિલીનીકરણની પ્રક્રિયા વર્ણવી, તેમાં સરદાર પટેલનું યોગદાન વર્ણવો. (13)**
- અથવા**
- પ્ર. 2. સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાનું સ્વરૂપ સમજાવી, તેના કાર્યો વર્ણવો. (13)**
- પ્ર. 3. કાશ્મીર, પંજાબ અને ઉત્તર - પૂર્વના રાજ્યોમાં અલગતાવાદી આંદોલનો સાથી ફેલાય રહ્યા છે, તે વિગતે ચર્ચો. (13)**
- અથવા**
- પ્ર. 3. ભારતના પાડોશી રાષ્ટ્ર સાથેના સંબંધોની ચર્ચા કરો. (13)**
- પ્ર. 4. ટૂંક નોંધ લખો (કોઈપણ બે) (14)**
1. ભારતના બંધારણના લક્ષણો
 2. ભારતના રાજકારણમાં વિરોધ પક્ષનું મહત્વ
 3. રાજ્યો અને કેન્દ્ર સરકાર વચ્ચેના સંબંધો
 4. ભારતની વિદેશીનીતિના પાયાના સિદ્ધાંતો

ENGLISH VERSION

- Q. 1. Answer the following question briefly (Any Five) (10)**
1. How did the Hyderabad princely states join the Union of India ?
 2. How many total members from British India and the Indian states were there in the

Constituent Assembly of Independent India ?

3. Why is the formation of political parties necessary ?
4. Who and when was the Bharatiya Jana Sangh Party founded ?
5. What are the pillars of national unity ?
6. State four factors behind the emergence of casteism in India.
7. Why was the "Dhar Commission" appointed ?
8. In which year was the Tashkent Agreement signed ?

Q. 2. Describe the process of merger of the Indian states in to the Indian Union and describe Sardar Patel's contribution in it. (13)

OR

Q. 2. Explain the nature of the institution of local self government and describe its functions. (13)

Q. 3. The separatist movement in truly spreading in Kashmir, Punjab and the North Eastern states discuss it in detail. (13)

OR

Q. 3. Discuss India's relations with its neighbouring countries. (13)

Q. 4. **Write short notes: (Any two)** (14)

1. Features of the Constitution of India
 2. Importance of opposition in Indian politics.
 3. Relations between the state and central government.
 4. Basic principles of India's foreign Policy.
-